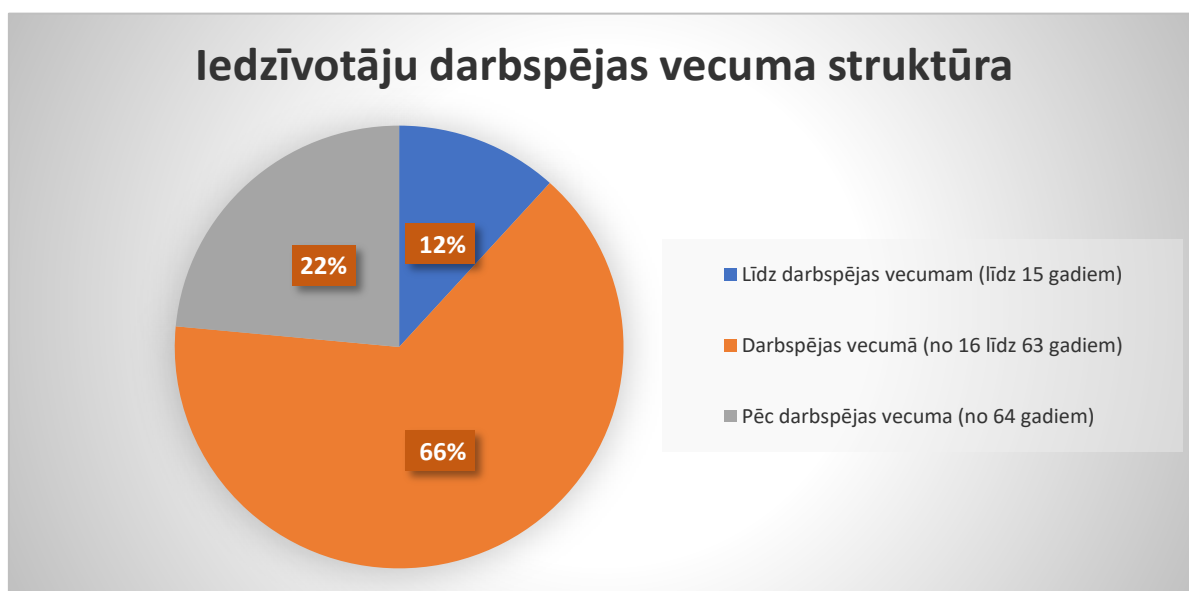
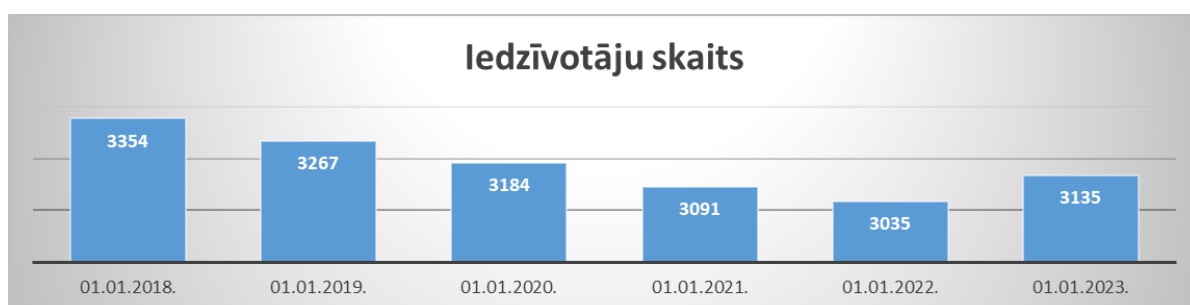

Paskaidrojuma raksts un Varakļānu novada domes priekšsēdētāja ziņojums par Varakļānu novada pašvaldības 2023. gada budžetu

Novada ekonomiskā un sociālā situācija

Varakļānu novada pašvaldība ir vienota administratīvi teritoriāla vienība, kas sastāv no Varakļānu pilsētas, Murmastienes un Varakļānu pagastiem. Novads atrodas Vidzemes plānošanas reģiona dienvidaustrumu daļā, robežojas ar Latgales un Zemgales reģioniem. Novada teritorijas platība ir 278 km². Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir definēts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, prioritātes un attīstības perspektīva. Uz 2023. gada 1. janvāri novadā deklarēti 3135 iedzīvotāji.

Datu avots: LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iedzīvotāju reģistra statistikas dati uz 01.07.2022.

Pašvaldība, plānojot 2023.gada saimniecisko darbību, balstās Varakļānu novada stratēģiskās attīstības uzstādījumos un prioritātēs, kas atspoguļotas Varakļānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 un Varakļānu novada attīstības programmā 2014.-2023. gadam.

Pašvaldība iestājas par iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu – kvalitatīvu infrastruktūru, izglītības, sporta, kultūras, atpūtas iespējām, kultūrvēsturiskās identitātes stiprināšanu un sociāli ekonomisko izaugsmi. 2022.gadā valsts ekonomiku ievērojami

ietekmēja Covid -19 krīze un karadarbība Ukrainas teritorijā, kā rezultātā ir vērojama ekonomiskās attīstības palēnināšanās un augsta inflācija. Pašvaldības budžeta ieņēmumu daļa palielinājās, tomēr, vienlaicīgi būtiski palielinājās arī izdevumi par energoresursiem un sociālās palīdzības budžets. 2023.gadā vairākkārt ir palielinājusies aizņēmumu procentu likme, vidējais darba algu pieaugums ir 12,9%.

Budžets ir pašvaldības finansiālās darbības pamatdokuments un finanšu instruments ar likumu noteikto funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei. Sastādot budžetu, ir sabalansētas ekonomiskās un sociālās vajadzības ar pašvaldības finansiālajām iespējām.

Pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta (ziedojumi un dāvinājumi), un tas ir sastādīts saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem „Par budžetu un finanšu vadību”, „Par pašvaldību budžetiem”, LR finanšu ministra 2022. gada 23. decembra rīkojumu Nr. 866 “Par valsts pagaidu budžetu 2023.gadam”.

Pamatbudžets

Ieņēmumi

2023. gada pamatbudžeta ieņēmumi plānoti EUR 4 275 813, naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu EUR 769 195.

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus veido *nodokļu ieņēmumi* - iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļa atbilstoši LR likumdošanai, nekustamā īpašuma nodokļi, dabas resursu nodoklis (DRN); *nenodokļu ieņēmumi* – valsts un pašvaldību nodevas, naudas sodi un sankcijas, citi nenodokļu ieņēmumi; *transferti ieņēmumi* (maksājumi) no valsts un citu pašvaldību budžetiem un *budžeta iestāžu ieņēmumi*.

Nodokļu ieņēmumi. Ieņēmumi no nodokļiem plānoti EUR 1 692 824, jeb 40% no ieņēmumu kopapjoma.

Lielākais īpatsvars nodokļu ieņēmumos ir iedzīvotāju ienākuma nodoklim (90%), nekustamā īpašuma nodokļiem (10%), DRN<1%. Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa plānoti EUR 1 522 118 jeb par 28 % vairāk kā 2022. gada budžeta plānā.

Ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļiem plānoti EUR 162 706.

Ieņēmumi no DRN 2023. gadā plānoti EUR 8 000.

Nenodokļu ieņēmumi. 2023. gadā Varakļānu novada budžetā nenodokļu ieņēmumus plānots iekasēt EUR 39 600. Šos ieņēmumus veido valsts un pašvaldību nodevas, naudas sodi, ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas.

Transferti ieņēmumi. Pašvaldības ieņēmumu struktūrā liels īpatsvars ir no valsts budžeta un citu pašvaldību budžetiem saņemtajiem maksājumiem (*transfertiem ieņēmumiem*), tie plānoti EUR 2 247 889, jeb 53% no ieņēmumu kopapjoma.

Valsts budžeta mērķdotācija pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, daļējai interešu izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām EUR 399 728, mērķdotācija pašvaldības izglītības iestāžu piecgadīgo un sešgadīgo bērnu apmācības pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām EUR 55 576. Profesionālās ievirzes mūzikas/mākslas izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām valsts budžeta mērķdotācija plānota EUR 60 905 apjomā. Mērķdotācijas pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām ir plānotas astoņiem mēnešiem.

Transfertie maksājumi ES līdzfinansētajiem projektiem EUR 310 120.

Mērķdotācija pašvaldību māksliniecišķo kolektīvu vadītāju darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām EUR 4 908.

Plānotais finansējums izglītojamo 1.-4. klasei ēdināšanai EUR 16 500 un EUR 5 357 mācību literatūras un mācību līdzekļu iegādei.

Valsts budžeta dotācija Valsts un pašvaldību vienotā klientu apkalpošanas centra uzturēšanai EUR 4 500.

Finansējums primārās veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai feldšerpunktos

no Nacionālā veselības dienesta 2023. gadam tiek plānots EUR 25 360.

Asistentu nodrošināšanai pašvaldībā, pamatojoties uz MK noteikumiem Nr.316, finansējums 2023. gadam tiek plānots EUR 25 000, mērķdotācija audžuģimenēm pēc MK noteikumiem Nr.354 EUR 3 096.

Plānotā mērķdotācija mājokļa pabalstam EUR 27 000, finansējums energoresursu cenu ārkārtējā pieauguma samazināšanai EUR 6 000.

Plānotie ieņēmumi no Nodarbinātības valsts aģentūras pēc noslēgtā līguma par "Algotiem sabiedriskiem darbiem" sastāda EUR 46 800. Finansējums nodarbinātības pasākumiem vasaras brīvlaikā plānots EUR 5 580.

Dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda plānota EUR 955 084 apmērā.

Mērķdotācija pašvaldības autoceļiem EUR 146 375.

Plānotais finansējums projekta "Vidzeme iekļauj" izmaksu kompensēšanai EUR 10 000.

Ieņēmumi pašvaldības budžetā no citām pašvaldībām izglītības funkciju nodrošināšanai (savstarpējie norēķini par citu pašvaldību skolēniem mūsu izglītības iestādēs) un sociālās palīdzības funkciju nodrošināšanai plānoti EUR 140 000.

Budžeta iestāžu ieņēmumi. Budžeta iestāžu ieņēmumi ir ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, telpu nomas un citi pašu ieņēmumi. Tie plānoti EUR 295 500 apmērā, kas ir 7% no kopējiem pamatbudžeta ieņēmumiem.

Vecāku maksa par ēdināšanu pirmsskolas izglītības iestādē "Sprīdītis" EUR 14 000, vecāku līdzfinansējums mūzikas un mākslas skolā EUR 9 000, ieņēmumi par zemes nomu, telpu nomu un īri - EUR 37 000. Ieņēmumi no maksas par personu uzturēšanos Varakļānu novada pansionātā "Varavīksne" plānoti EUR 150 000, no pacientu iemaksām Stirnienes feldšerpunktā un Murmastienes feldšerpunktā EUR 500, ieņēmumi par biļešu realizāciju muzejā, baseinā un kultūras pasākumos - EUR 28 000, ieņēmumi par komunālajiem pakalpojumiem - EUR 35 000. Citi ieņēmumi par maksas pakalpojumiem (ēdināšana izglītības iestādēs-darbiniekiem, transporta pakalpojumi, sociālā aprūpe mājās u.c.) plānoti EUR 22 000 apmērā.

1.tabula

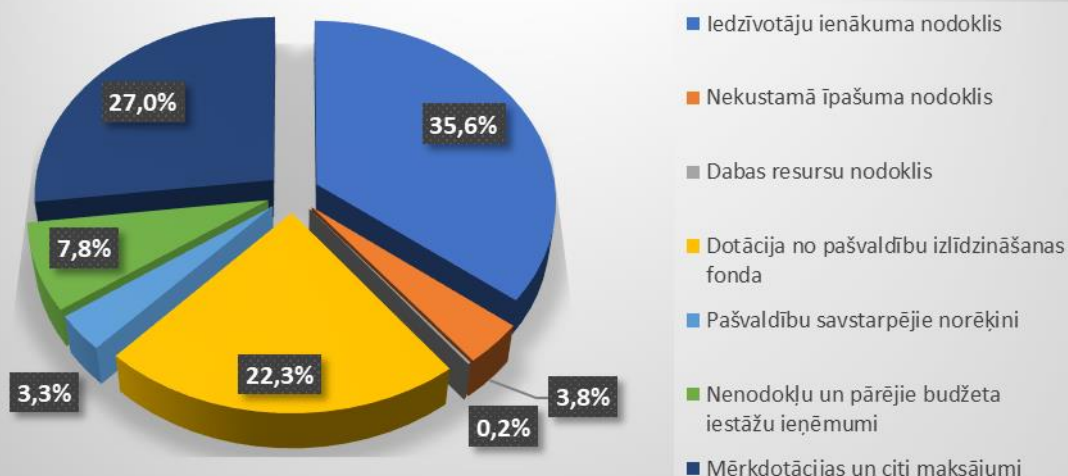
Varakļānu novada pašvaldības plānotie ieņēmumi 2023. gadam euro (procentuālais vērtējums bez mērķfinansējuma)

Ieņēmumi (bez mērķfinansējuma)	Plānotie ieņēmumi (EUR)	Procenti
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1 522 118	48.7
Nekustamā īpašuma nodoklis	162 706	5.2
Dabas resursu nodoklis	8 000	0.3
Dotācija no pašvaldību izlīdzināšanas fonda	955 084	30.6
Pašvaldību savstarpējie norēķini	140 000	4.5
Nenodokļu un pārējie budžeta iestāžu ieņēmumi	335 100	10.7
Kopā	3 123 008	100

Mērķdotācijas, citi mērķa maksājumi 1 152 805

Kopā plānotie ieņēmumi 4 275 813

Pamatbudžeta ieņēmumu plāns 2023.gadam

Izdevumi

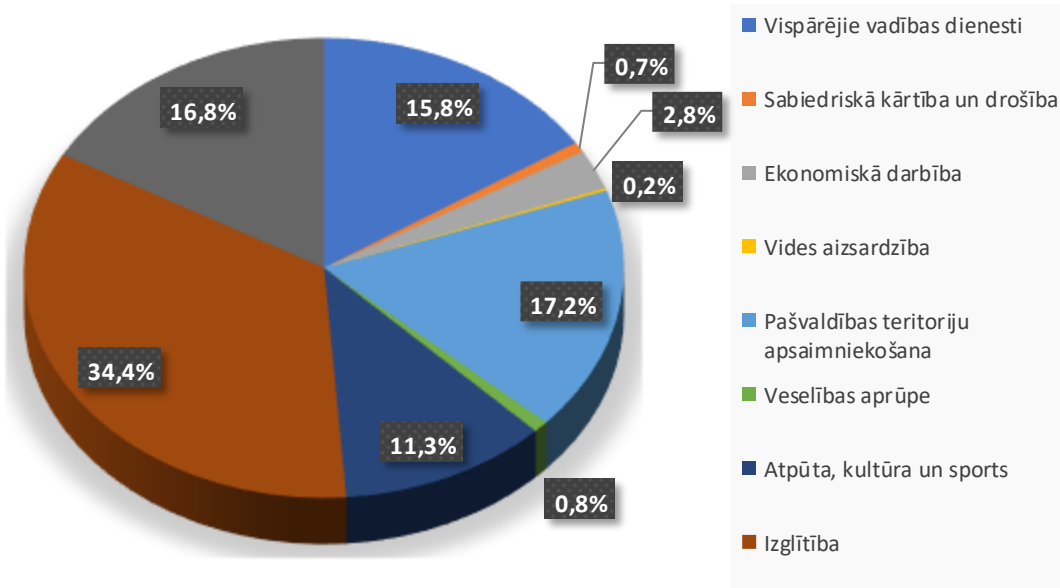
Varakļānu novada pašvaldības 2023. gada pamatbudžeta izdevumi plānoti EUR 5 045 008. Budžeta veidošanas principi ir saglabājušies nemainīgi - no budžeta tiek finansēta iestāde, aktivitāte, projekts. Katrai iestādei, atbilstoši apstiprinātajam amata vienību sarakstam, aprēķināts darba algas fonds, paredzēti līdzekļi izdevumu segšanai, lai nodrošinātu iestādes darbību (piem. izdevumi par apkuri, elektrību, ūdeni, kanalizāciju u.c.).

2.tabula

Plānotie izdevumi 2023. gadā *euro* atbilstoši pašvaldības funkcijām

Izdevumi atbilstoši pašvaldības funkcijām	Plānoto izdevumu apjoms (EUR)	Procenti
Vispārējie vadības dienesti	765 430	15.8
Sabiedriskā kārtība un drošība	34 835	0.7
Ekonomiskā darbība	135 494	2.8
Vides aizsardzība	8 905	0.2
Pašvaldības teritoriju apsaimniekošana	828 197	17.2
Veselības aprūpe	39 086	0.8
Atpūta, kultūra un sports	544 202	11.3
Izglītība	1 661 275	34.4
Sociālā aizsardzība	812 207	16.8
Izdevumi kopā	4 829 631	100

Pamatbudžeta izdevumi 2023.gadam atbilstoši pašvaldības funkcijām

Aizņēmumi:

pamatsummas maksājumi

215 377

Kopā plānotie izdevumi

5 045 008

Vispārējās valdības dienestiem paredzēts finansējums EUR 765 430 apmērā. Šo izdevumu īpatsvars pašvaldības budžetā ir 16 %. Šajos izdevumos ietilpst finansējums deputātu, komiteju un komisiju atalgojumam, izpildvaras institūcijām, būvvaldei, centralizētajai grāmatvedībai, pašvaldības norēķiniem par procentu maksājumiem Valsts kasei, norēķiniem ar pašvaldībām par izglītības pakalpojumiem.

Sabiedriskā kārtība un drošība plānotais finansējums bāriņtiesas darbības nodrošināšanai EUR 34 835.

Ekonomiskā darbība plānotie izdevumi EUR 135 494, puse no šo izdevumiem sastāda autoceļu fonda izdevumi. Šo izdevumu īpatsvars pašvaldības budžetā sastāda 3%.

Vides aizsardzība izdevumi sastāda EUR 8 905.

Pašvaldības teritoriju apsaimniekošanai, paredzēts EUR 828 197. Šo izdevumu īpatsvars pašvaldības budžetā ir 17%. Šajos izdevumos ietilpst finansējums ūdensapgādei, ceļu infrastruktūras uzlabošanai, teritoriju attīstībai un labiekārtošanai.

Veselības aprūpei paredzēti EUR 39 086. Šie finanšu līdzekļi paredzēti ambulatoro ārstniecības iestāžu jeb feldšerpunktu darbības nodrošināšanai

Atpūtai, kultūrai un sportam paredzēti EUR 544 202. Šo izdevumu īpatsvars pašvaldības budžeta izdevumu plānā ir 11%. Līdzekļi paredzēti kultūras un sporta pasākumu organizēšanai, bibliotēku, muzeja, kultūras un tautas namu darbības nodrošināšanai.

Izglītībai paredzēti EUR 1 661 275. Šo izdevumu īpatsvars pašvaldības budžeta izdevumu plānā ir 34%. Līdzekļi paredzēti pirmsskolas izglītības iestādes, vispārējās izglītības iestādes, mūzikas un mākslas skolas mācību programmu īstenošanai, dažādu izglītības pasākumu organizēšanai.

Sociālajai aizsardzībai paredzēti EUR 812 207. Šo izdevumu īpatsvars pašvaldības

budžeta izdevumu plānā ir 17% un šie līdzekļi paredzēti sociālajiem pabalstiem EUR 301 770, sociālā dienesta darbības nodrošināšanai (neskaitot pabalstus) – EUR 184 695, pansionāta uzturēšanai EUR 325 742.

Aizņēmumos 2023. gadā plānotais kredītsaistību samazinājums (aizņēmumu pamatsummas maksājumi) sastāda EUR 215 377.

3.tabula

Atbilstoši ekonomiskajām kategorijām

Izdevumu kategorijas atbilstoši ekonomiskai klasifikācijai	Plānoto izdevumu apjoms (EUR)	Procenti
Atlīdzība (t.sk. pedagogiem)	2 707 165	53.7
Preces un pakalpojumi	1 087 731	21.5
Subsīdijas un dotācijas	45 450	0.9
Procentu izdevumi	57 300	1.1
Sociālie pabalsti	343 770	6.8
Transferti maksājumi citām pašvaldībām	170 040	3.4
Pamatkapitāla veidošana	418 175	8.3
Aizņēmumi (pamatsummas maksājumi)	215 377	4.3
Izdevumi kopā	5 045 008	100

Pašvaldības kopējās saistības uz gada sākumu ir EUR 2 827 028, no kurām aizņēmumi sastāda EUR 2 672 058, galvojumi EUR 154 970.

**Varakļānu novada pašvaldības saistību apmērs 2023. gadā
un trijos turpmākajos gados (euro)**

Aizņēmumu mērķis	Kopējais parāda apjoms 01.01.2023.	Saistību samazinājums			
		2023	2024	2025	2026
Varakļānu vidusskolas sporta zāles celtniecības pabeigšanai	99 373	23 392	23 392	23 392	23 392
SIA Varakļānu DZKU pamatkapitāla palielināšanai Kohēzijas fonda projekta "Ūdenssaimniecības attīstība Varakļānos I kārtā" īstenošanai	354 890	54 599	54 599	54 599	54 599
ERAF projekta "Sociālās dzīvojamās mājas "Ceriņi" Varakļānu novadā siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" īstenošanai	22 205	2 612	2 612	2 612	2 612
ERAF projekta "Sociālās dzīvojamās mājas "Pūpoli" Varakļānu novadā siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" īstenošanai	18 480	2 174	2 174	2 174	2 174
SIA Varakļānu DZKU pamatkapitāla palielināšanai Kohēzijas fonda projekta "Varakļānu ūdenssaimniecības attīstības II kārtā" īstenošanai	152 672	11 744	11 744	11 744	11 744
ELFLA projekta "Valsts kultūras pieminekļa – Varakļānu muižas jumta atjaunošana" īstenošanai	125 670	8 520	8 520	8 520	8 520
Prioritārā investīciju projekta "Varakļānu novada pašvaldības ielu asfaltēšanas darbi" īstenošanai	239 186	16 216	16 216	16 216	16 216
ELFLA projekta "Infrastruktūras sakārtošana sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu izveidei Varakļānos" īstenošanai	46 920	3 128	3 128	3 128	3 128
ERAF projekta "Uzņēmējdarbības vides attīstībai nepieciešamās infrastruktūras uzlabošana Varakļānu novadā, Murmastienes pagastā" īstenošanai	295 344	18 752	18 752	18 752	18 752

ERAF projekta” Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība Varakļānu pilsētā” īstenošanai	316 008	20 064	20 064	20 064	20 064
ERAF projekta” Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība Varakļānu pagastā” īstenošanai	218 736	13 888	13 888	13 888	13 888
SIA Varakļānu DZKU pamatkapitāla palielināšanai Kohēzijas fonda projekta “Energoefektivitātes paaugstināšana “Varakļānu” Dzīvokļu komunālais uzņēmums”” SIA Jaunatnes ielas katlu mājā” īstenošanai	54 306	3 448	3 448	3 448	3 448
ELFLA projekta ”Varakļānu novada grants ceļu pārbūve” īstenošanai	60 667	3 572	3 572	3 572	3 572
Projekta ”Rīgas un Kosmonautu ielas posmu pārbūve Varakļānos” īstenošanai	213 213	12 012	12 012	12 012	12 012
Projekta ”Jauno tehnoloģiju ieviešana Varakļānu mūzikas un mākslas skolā” īstenošanai	23 599	6 286	6 296	6 296	4 722
“Varakļānu vidusskolas investīciju projekta” īstenošanai	37 391	9 972	9 972	9 972	7 475
Projekta ”Pils ielas posmu atjaunošana Varakļānu pilsētā” īstenošanai	182 640	4 998	10 008	10 008	10 008
Projekta ”Kosmonautu ielas posma seguma atjaunošana Varakļānu pilsētā” investīciju īstenošanai	169 917			4 896	9 852
Kredītsaistības kopā	2 631 217	215 377	220 397	225 293	226 178

Galvojuma mērķis	Kopējais galvojuma apjoms 01.01.2023.	Saistību samazinājums			
		2023	2024	2025	2026
Aizņēmums SIA "Vidusdaugavas SPAAO"	2 376	125	125	125	125
Aizņēmums "Varakļānu "Dzīvokļu komunālais uzņēmums”” SIA	143 199	6 819	11 365	9 092	9 092
Galvojumi kopā	145 575	6 944	11 490	9 217	9 217

Saistības pavisam kopā	2 776 792	222 321	231 887	234 510	235 395
-------------------------------	------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Speciālais budžets

Ziedojumi

Ziedojumu atlikums uz 2023. gada 1. janvāri EUR 2 754.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

M.Justs